Krista Maes, Operationeel directeur
Wim Dauwe, afdelingshoofd

Adaptatiebeleid Vlaamse Waterweg

Toelichting Commissie Vlaams Energie- en Klimaatplan
24 maart 2023

- **DVW en haar uitdagingen**

Klimaatadaptatiebeleid DVW

De Vlaamse Waterweg nv

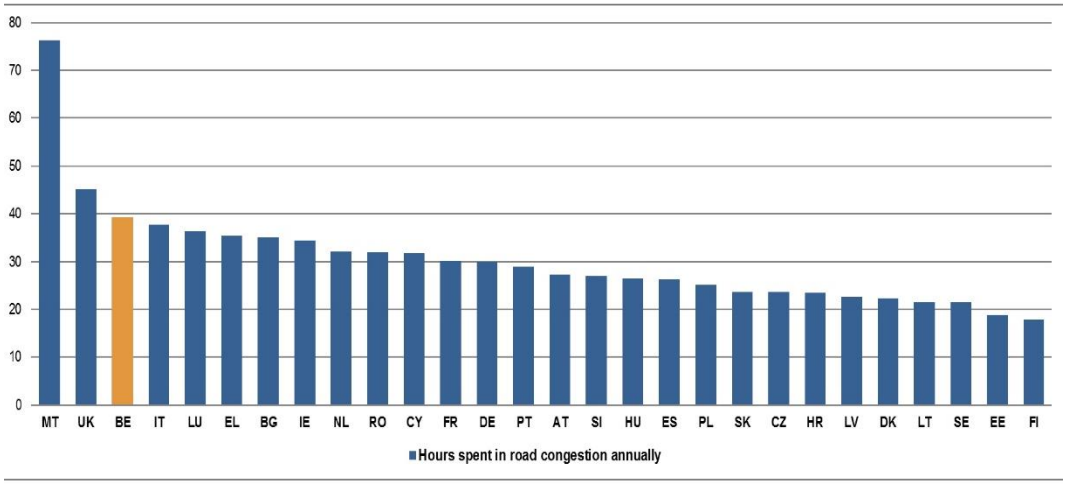
Weg van water

De Vlaamse Waterweg nv

Uitdaging 1 - mobiliteit: mental shift naar modal shift

- 25% extra vrachtverkeer in België verwacht tegen 2040
- files bijna nergens zo lang als hier

Gemiddeld aantal uren in de file, per jaar (bron: Europese commissie, maart 2019)

De Vlaamse Waterweg nv

Uitdaging 2 - klimaat & waterbeheersing

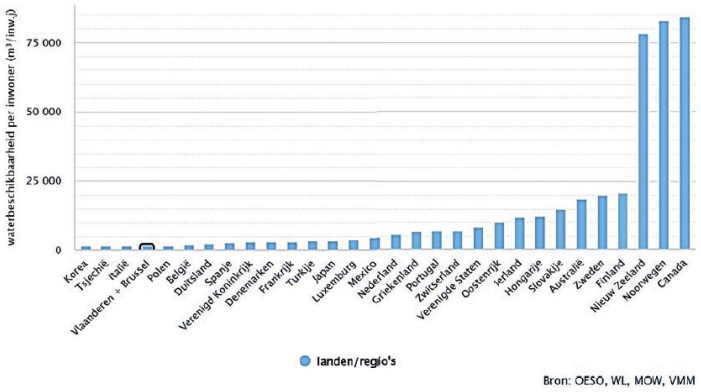
De Vlaamse Waterweg nv

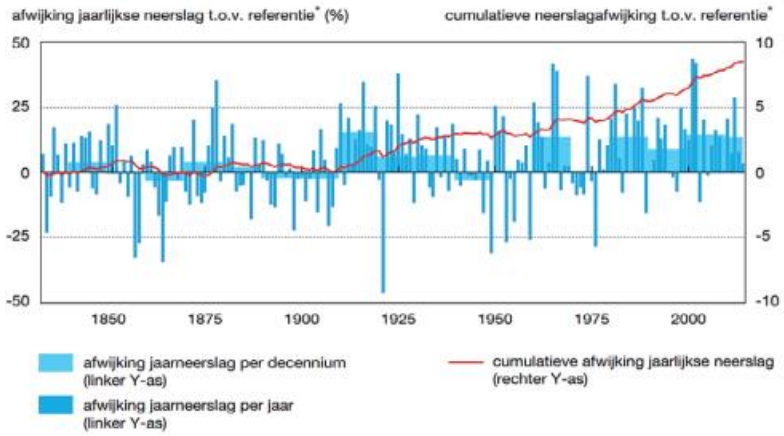
DVW en haar uitdagingen

- Klimaatadaptatiebeleid DVW

De Vlaamse Waterweg nv

Klimaatadaptatiebeleid DVW

De Vlaamse Waterweg nv

Klimaatadaptatiebeleid DVW

Adaptatieplan
S.1. Vlaanderen bouwt en verbindt groenblauwe infrastructuur, altijd en overal ➢ Klimaatbestendige Bedrijventerreinen ➢ Vlaanderen is voorbeeld stellend in nieuwe infrastructuurprojecten
S.2. Waterbeschikbaarheid en watergebruik
S.3. Ruimte voor water in functie van waterveiligheid en droogtepreventie
S.4. Herstel en klimaatbeheer van natuur en bos ➢ Wetlandherstel met extra aandacht voor veenherstel en bescherming ➢ Bosuitbreiding ➢ Natuurlijke processen op Vlaamse waterlopen
S.5. Klimaatadaptief gezondheidsbeleid ➢ Preventie
S.6. Samenwerken en coördineren ➢ Coördinatie bij calamiteiten

Adaptatieplan
S.1. Vlaanderen bouwt en verbindt groenblauwe infrastructuur, altijd en overal
S.2. Waterbeschikbaarheid en watergebruik
S.3. Ruimte voor water in functie van waterveiligheid en droogtepreventie
S.4. Herstel en klimaatsbeheer van natuur en bos
S.5. Klimaatadaptief gezondheidsbeleid
S.6. Samenwerken en coördineren

- Waterschaarste en droogterisicobeheerplannen als onderdeel van SGBP
- Hergebruik water

De Vlaamse Waterweg nv

Adaptatieplan
S.1. Vlaanderen bouwt en verbindt groenblauwe infrastructuur, altijd en overal
S.2. Waterbeschikbaarheid en watergebruik
S.3. Ruimte voor water in functie van waterveiligheid en droogtepreventie
S.4. Herstel en klimaatsbeheer van natuur en bos
S.5. Klimaatadaptief gezondheidsbeleid
S.6. Samenwerken en coördineren

Waterveiligheid :

1. Sigmaplan
2. Gemeenschappelijke Maas
3. Dender
4. SS - Rivierherstel Leie

De Vlaamse Waterweg nv

1. Sigmaplan

De Vlaamse Waterweg nv

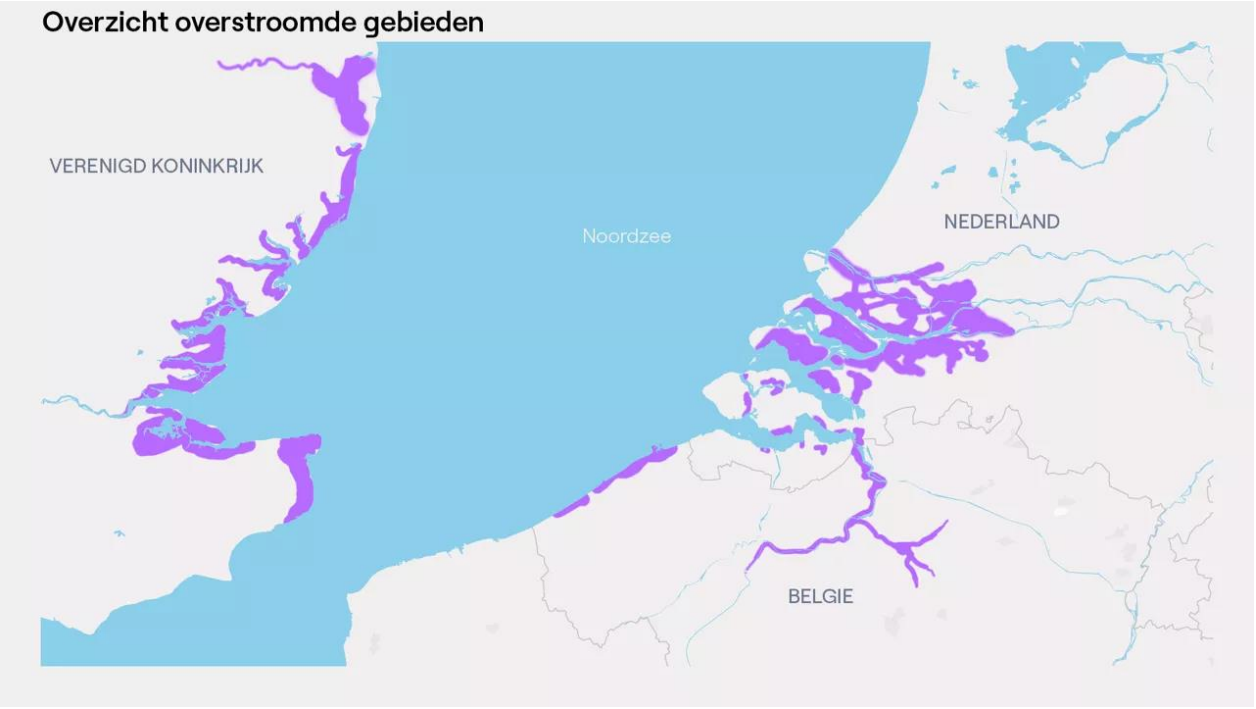
Inhoud

- 1.0 Waarom is het Sigmaplan nodig?
- 2.0 Aanpak en realisaties
- 3.0 Samenwerking
- 4.0 Blik vooruit

De Vlaamse Waterweg nv

Waarom is het Sigmaplan nodig?

Watersnood 1953

Bron: VRT

- 1 februari 1953:
  springtij in combinatie met zware noordwesterstorm
- Dijkdoorbraken leidden tot grote overstromingen in Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Vlaanderen
- Meer dan 2000 slachtoffers
- Aanleiding voor het Deltaplan in Nederland

Overzicht overstroomde gebieden watersnood 1953

Watersnood 1953

- 1 februari 1953:
  springtij in combinatie met zware noordwesterstorm
- Dijkdoorbraken leidden tot grote overstromingen in Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Vlaanderen
- Meer dan 2000 slachtoffers
- Aanleiding voor het Deltaplan in Nederland

Overstroming in Lillo – februari 1953

Watersnood 1953

- 1 februari 1953:
  springtij in combinatie met zware noordwesterstorm
- Dijkdoorbraken leidden tot grote overstromingen in Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Vlaanderen
- Meer dan 2000 slachtoffers
- Aanleiding voor het Deltaplan in Nederland

Dijkdoorbraak in Wintam – februari 1953

Watersnood 1976

- 2 januari 1976:
  opnieuw springtij in combinatie met zware noordwesterstorm
- Dijkdoorbraken leidden opnieuw tot grote overstromingen
- Aanleiding voor het Sigmaplan in Vlaanderen

Overstroming in Ruisbroek – januari 1976

Watersnood 1976

- 2 januari 1976:
  opnieuw springtij in combinatie met zware noordwesterstorm
- Dijkdoorbraken leidden opnieuw tot grote overstromingen
- Aanleiding voor het Sigmaplan in Vlaanderen

Overstroming in Ruisbroek – januari 1976

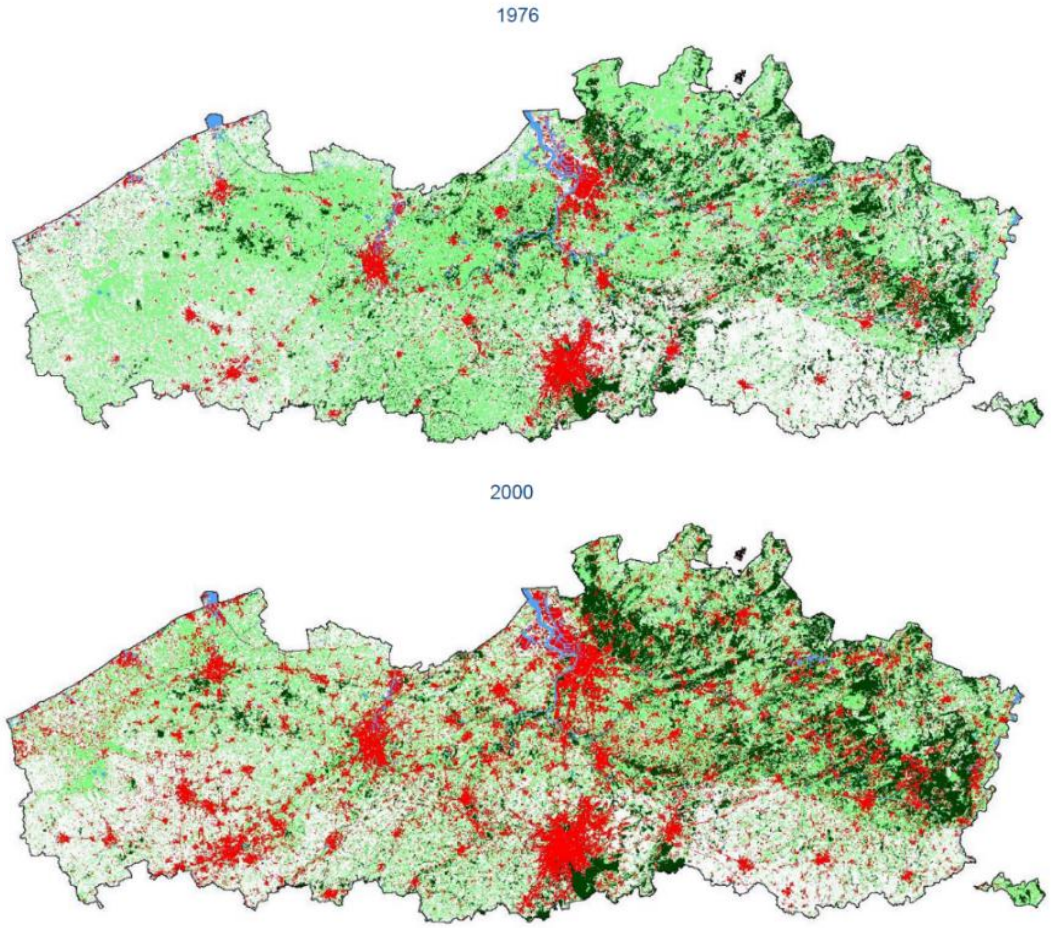
Sigmaplan 1977

- Dijkverstevigingen en –verhoginge
- Gecontroleerde overstromingsgebieden
- Stormvloedkering

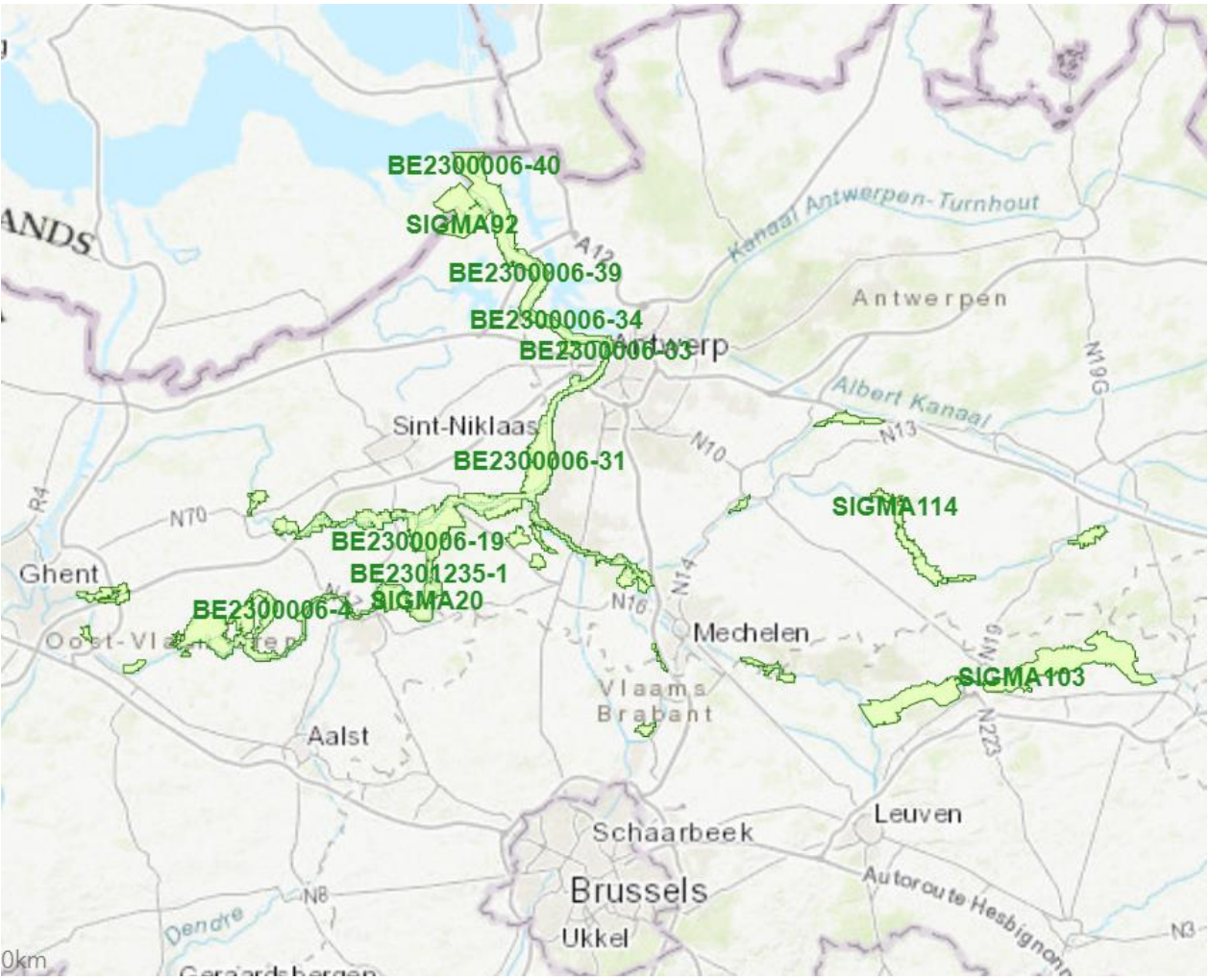

Actualisatie van het Sigmaplan

- Onafgewerkt plan
- Eén doelstelling
- Meer schade dan voorheen
- Kans neemt toe

Aanpak en realisaties

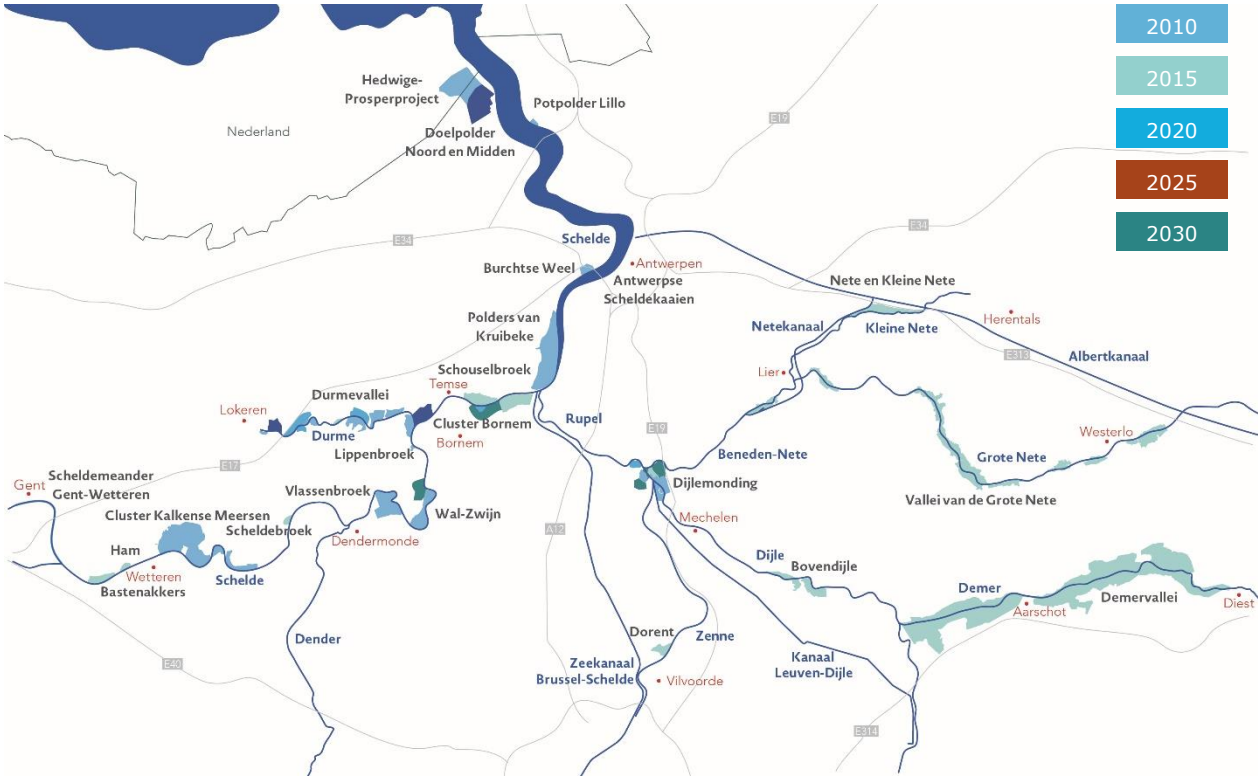

Zeldzame riviernatuur staat onder druk

- Realiseren van instandhoudingsdoelstellingen (IHD) voor de Zeeschelde – estuarium
- Gericht op:
  - Robuuste ecosysteemwerking
    - Estuariene natuur: +2000 ha
    - Hydrodynamiek temperen
  - Realiseren van habitats
    - Belang van laagdynamisch habitat
  - Faciliteren voor soorten
    - Vissen, vogels, …

Sigmaplan 2005

- Dijkverstevigingen en –verhogingen
- Gecontroleerde overstromingsgebieden
- Wetlandnatuur
- Ontpolderingen

Combinatie van maatregelen

- Dijkverstevigingen en -verhogingen
- Zowel in stedelijke als landelijke omgeving
- Verspreid langs Schelde en haar zijrivieren
- In totaal 645 km aan dijken en kaaimuren

Scheldekaaien – Antwerpen

Combinatie van maatregelen

- Gecontroleerde overstromingsgebieden
  - 15 gerealiseerd: 1.450 ha
  - 10 in uitvoering: 660 ha
  - 4 gepland: 400 ha
- In combinatie met natuur (getijdennatuur of wetlands) en landbouw

Gecontroleerd overstromingsgebied Polders van Kruibeke – Kruibeke

Combinatie van maatregelen
Gecontroleerde overstromingsgebieden

Combinatie van maatregelen
Gecontroleerde overstromingsgebieden

Combinatie van maatregelen

- Ontpolderingen
  - 5 gerealiseerd: 800 ha
  - 3 in uitvoering: 160 ha
  - 3 gepland: 40 ha

Combinatie van maatregelen

- Ontpolderingen
  - 5 gerealiseerd: 800 ha
  - 3 in uitvoering: 160 ha
  - 3 gepland: 40 ha
- Hedwige-Prosperpolder: “gerealiseerd” in oktober 2022

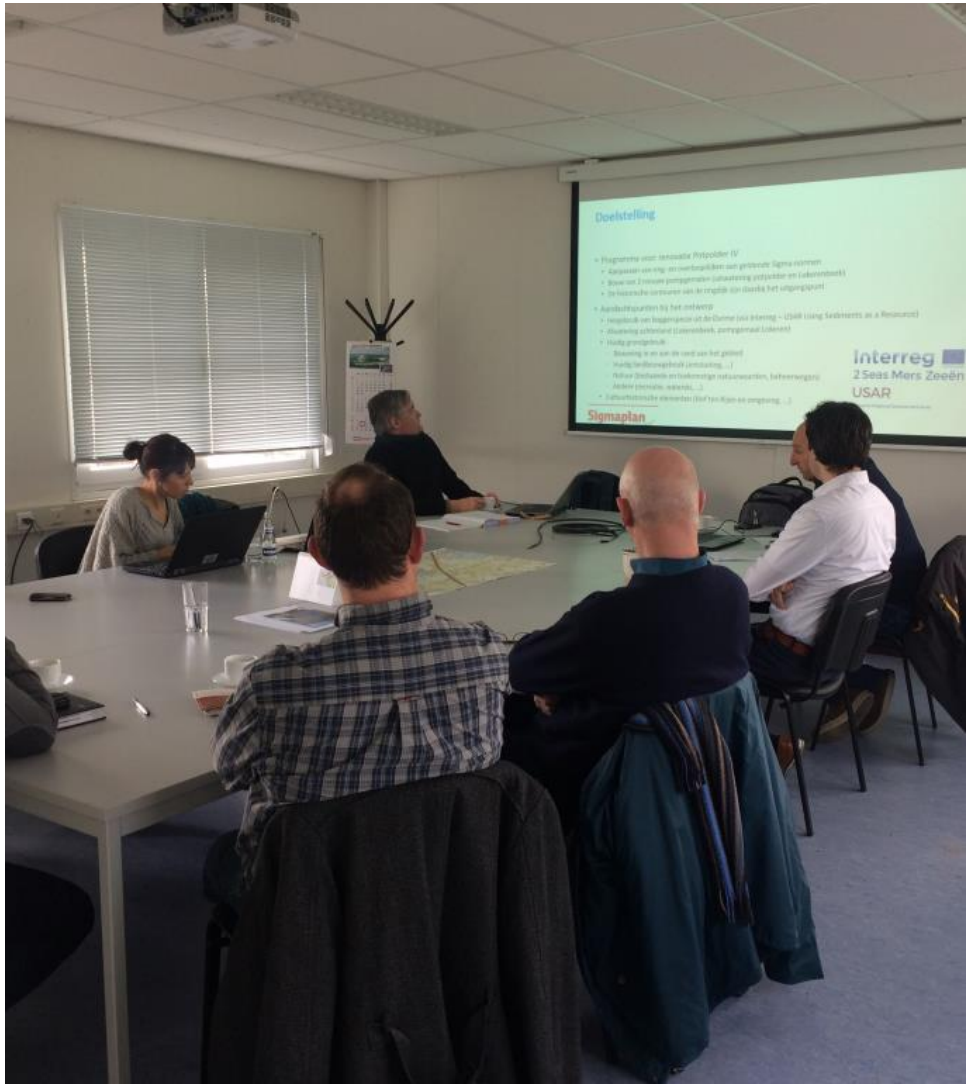
Combinatie van maatregelen

- Ontpolderingen
  - 5 gerealiseerd: 800 ha
  - 3 in uitvoering: 160 ha
  - 3 gepland: 40 ha
- Hedwige-Prosperpolder: “gerealiseerd” in oktober 2022

Samenwerking

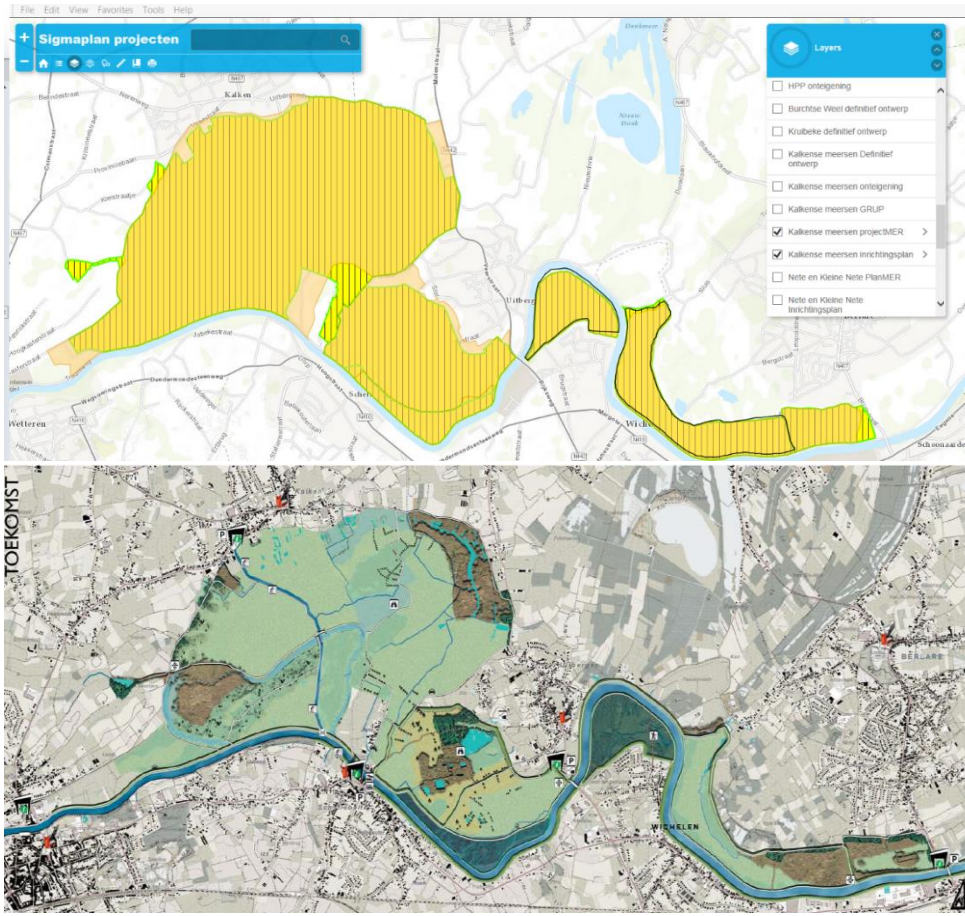
Brede en intensieve samenwerking

- Zowel tijdens de voorbereiding van het Sigmaplan als tijdens de uitvoering van de projecten van het Sigmaplan
- Voorbereiding van het Sigmaplan
  - Verkennen van mogelijke oplossingen
  - Beoordelen en afwegen van de meest geschikte oplossingen
    - Technische studies (modelleringen, …)
    - Strategisch milieueffectenrapport
    - Maatschappelijke kosten-batenanalyse
  - Uitwerken van flankerend beleid voor landbouw en plattelandsrecreatie

Brede en intensieve samenwerking

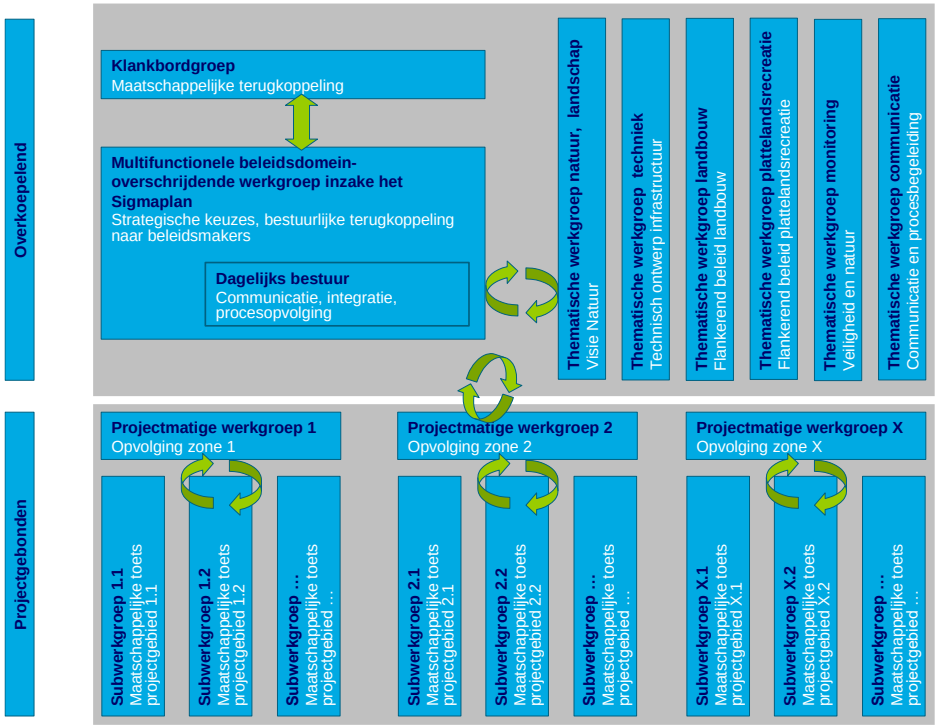
- Zowel tijdens de voorbereiding van het Sigmaplan als tijdens de uitvoering van de projecten van het Sigmaplan
- Uitvoering van de projecten van het Sigmaplan
  - Afstemmen van doelstellingen Sigmaplan op vlak van veiligheid en natuur met lokale noden
  - Opmaken van inrichtingsplannen op maat van het gebied
  - Samen doorlopen van verschillende procedures richting uitvoering
    (MER, RUP, vergunningen, …)

Van inrichtingsschetsen naar uitvoeringsontwerp (Kalkense Meersen)

Brede en intensieve samenwerking

- Uitgebreide overlegstructuur, zowel op Vlaams als op lokaal niveau
- Vlaams niveau
  - Stuurgroep
  - Klankbordgroep
  - Thematische werkgroepen
- Lokaal niveau
  - Lokale besturen
  - Lokale middenveld
  - Burgers

Schematische voorstelling procesorganisatie Sigmaplan

Brede en intensieve samenwerking

- Belang van participatie en ondersteunende communicatie
  - Multimediale communicatie
  - Infopunten
  - Terreinbezoeken
  - Werfbezoeken
  - Gidsenopleidingen

Infopunt De Bunt (Durmevallei) - Hamme

Blik vooruit

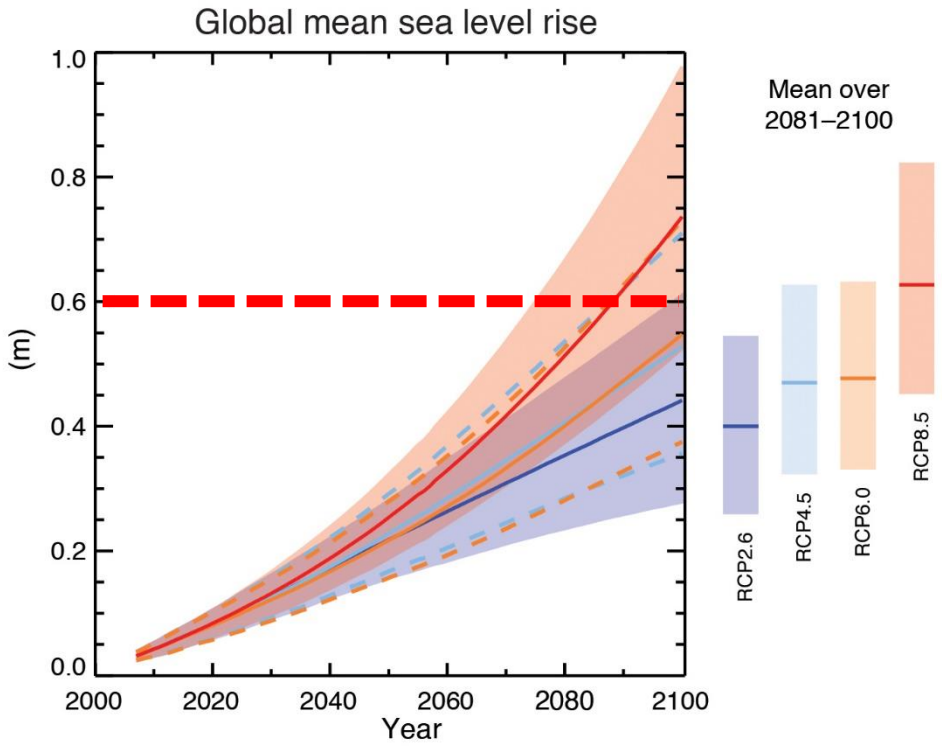
Zeespiegelstijging als exponent van klimaatverandering

- Uitgangspunten voor het Sigmaplan (2005)
  - Zeespiegelstijging
    - Gem. zeespiegelstijging (2100): 60 cm
    - Gem. stijging hoogwaters (2100): 90 cm
  - Gevoeligheidsanalyse
    - Robuustheid van het plan
    - Keuze bouwstenen rechtvaardigen
    - Gem. zeespiegelstijging (2100): 120 cm

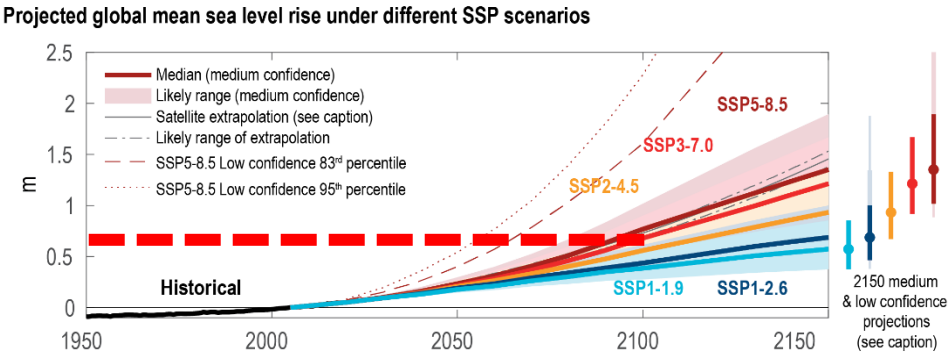
Zeespiegelstijging als exponent van klimaatverandering

- Uitgangspunten voor het Sigmaplan (2005)
  - Gem. zeespiegelstijging (2100): 60 cm
  - Gem. stijging hoogwaters (2100): 90 cm
- IPCC 5th Assessment Report (2014)
  - Gem. zeespiegelstijging (2100): 40-60 cm

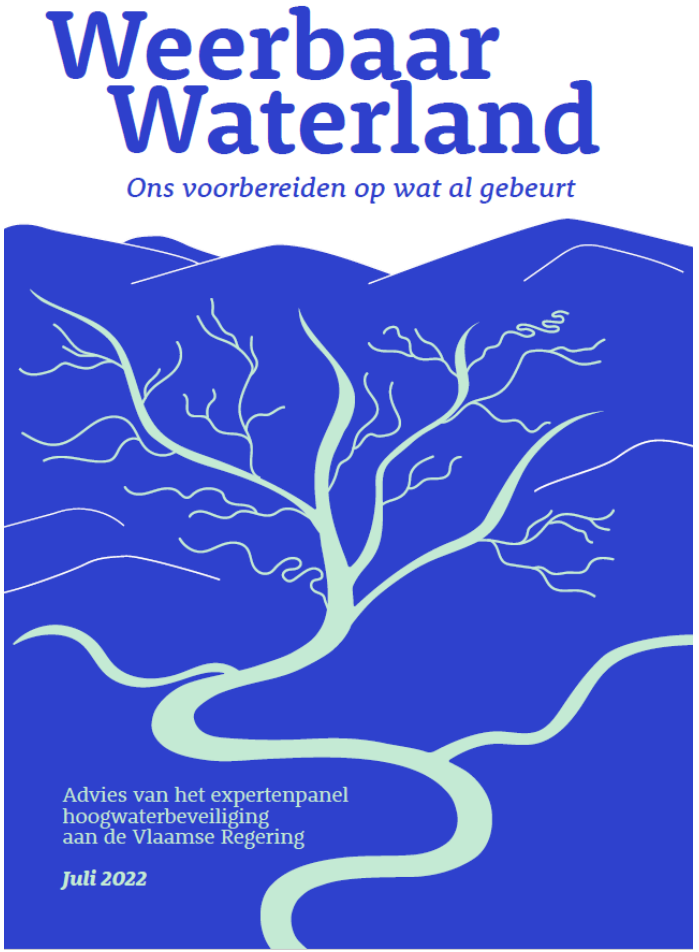
Zeespiegelstijging als exponent van klimaatverandering

- Uitgangspunten voor het Sigmaplan (2005)
  - Gem. zeespiegelstijging (2100): 60 cm
  - Gem. stijging hoogwaters (2100): 90 cm
- IPCC 5th Assessment Report (2014)
  - Gem. zeespiegelstijging (2100): 40-60 cm
- IPCC 6th Assessment Report (2023) (in voorbereiding)
  - Gem. zeespiegelstijging (2100): 38-77 cm

Klimaatverandering zorgt voor wijzigende uitgangspunten

- Toenemende zeespiegelstijging
- Meer intense zomeronweders (waterbom)
- Nattere winters
- Langere perioden van waterschaarste

2. Gemeenschappelijke Maas

De Vlaamse Waterweg nv

Rivierverruiming Groeskens-Kerkenweerd (Dilsen-Stokkem)

De Vlaamse Waterweg nv

3. Stuwen op de Dender

De Vlaamse Waterweg nv

Opwaardering
CEMT IV
1.350 ton

Waterbeheersing
Stuwenprogramma

De Vlaamse Waterweg nv

Strategisch Plan Ruimte voor Water - Werf 1 T.OP Dender

Vlaanderen is water

Vlaanderen is omgeving

provincie Oost-Vlaanderen

Interreg 2 Seas Mers Zeeën STAR2Cs

De Vlaamse Waterweg nv

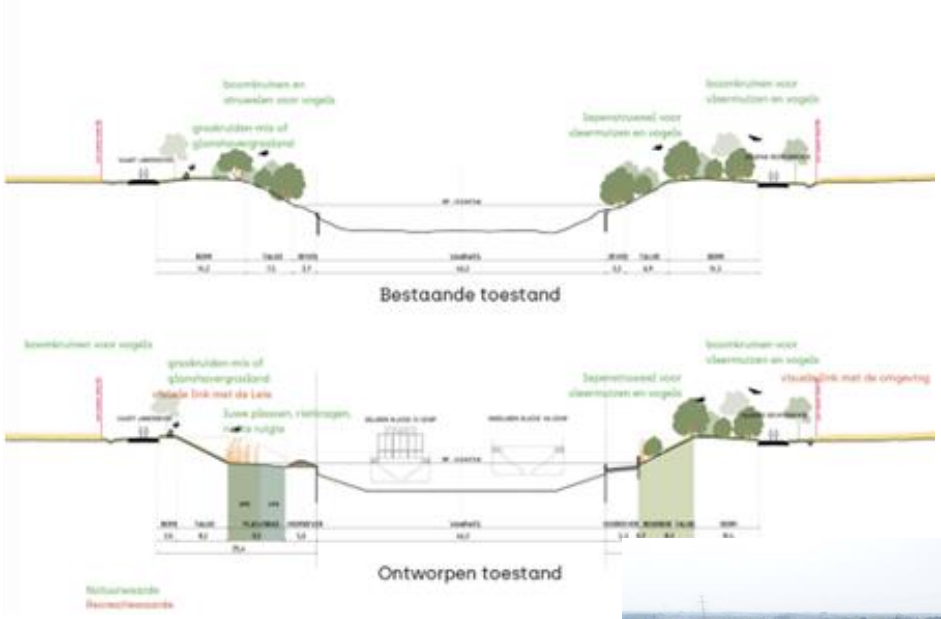
4. Seine-Schelde Vlaanderen - Rivierherstel Leie

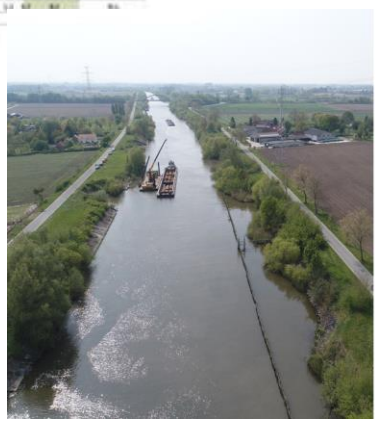

De Vlaamse Waterweg nv

Rivierherstel Leie:
aanleg natuurvriendelijke oevers

met bijkomende ruimte voor water

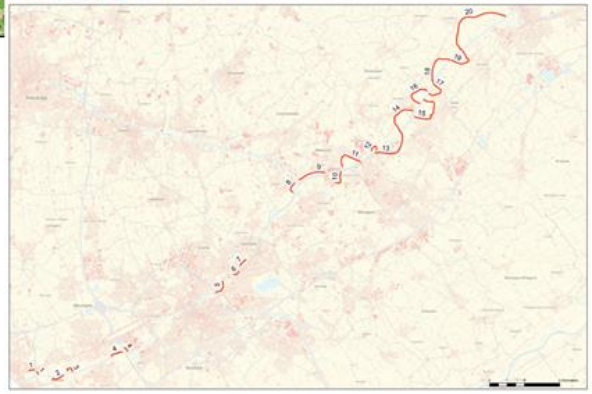

Meanders

Klimaat staat hoog op onze agenda

Waterwegenforum DVW

november 2022

“Hoog Tij’d voor ons klimaat”

De Vlaamse Waterweg nv

